

Womhaj Bóh!

Cizklo 26.
27. junija.

Lětnik 7.
1897.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƚo kóždy ƚobotu w Smolerjez knihiczišceječni w Budyšcinje a ƚu tam dostacź sa schtwórtlětnu pšchedpłatu 40 np.

2. njedzela po ƚwjatej Trojizy.

Jan. 2, 1—11.

Sczenje, kiź wo Kananejiskim kwaŝu nam powjeda a wo přenim dźiwje našeho Knjesa a sboźnika, je hižo někomužkuliz i pohórščenjom było, niz jenož njewěrjazym, ale tež tajkim kšesczijanam, kiź chzedza lěpje hacź Ahrystuŝ wjedzecź, shto i kšesczijanstwu ƚluschu. Shtu chze to rěfacź, praja, so je Ahrystuŝ se ƚwojim skutkowanjom w kraŝnym domje ƚapoczał, kónz pak je wsak na kšiczižu? Wěscze je to spodźiwne pšcheměnjenje. A tola tak rjenje! Hnydom pšchi spoczałku chze potaŝacź, so je pšchischoł cźlowjeŝam prawe wjeŝele pšchinjescź, tež semske wjeŝele pšchekraŝnicź a so njecha jich wo prawe a dowolene wjeŝela pšchinjescź, kaž to jich wjele wo nim praji. A skóncznje je do hórkeje ƚmjercze schoł, so by nam wěcźne wjeŝele pšchihotował. A hdy je dha hrěch ƚo ƚapoczał? w paradisu pola mandzelskeju. Duź chze tež i tym hnydom jako sboźnik ƚo potaŝacź, so runje mandzelsstwo ƚapocźnje zohnowacź a swjeŝelicź, i tym so wodu cźlowŝkeho hrěcha pšchewobroczi do wina wjeŝela a luboscze, kotraž nihdy njewupanje. Přeni dźiw je Ahrystuŝ na tutym kwaŝu dołoniał. Hižo wot njeho móžemy šhonicź, hdy je Ahrystuŝ ƚwoje dźiwny cźinik. Duź dha rospominajmy ƚebi něshto wo Knjesownych dźiwach:

1. Czeho dla cźini Ahrystuŝ ƚwoje dźiwny;
2. hdy šhonimy my jeho dźiwnu pomoc.

1. Hižo wjele je ƚo wo dźiwach rěcźalo a piŝalo. Cźlowjeŝojo ƚu, kiź i zyla pšchidacź njechadza, so dźiwny ƚo

stanu. A tola trjebamy jenož woczi woczinicź, duź widzimy Bože dźiwny. Dźiw je sa naš wschitko, shtoz i našchim rošomom wopšchijecź njemóžemy. A kak wjele je teho, shtoz njewopšchimnjemy! Wopšchimnjesh, kak trawa, štwjelzo roscze, kak shtom kćecź a plody pšchinjescź móže? Móže dha nam cźlowjeŝ i polnej wěstosczi prajicź a do-wukładowacź, kak to ƚo stanje, so móže naše wocźko widzecź? Dźiwny ƚu a stanu ƚo sa naš wschudžom.

Alle praja druŝy: Jesuŝowe dźiwny njemóžemy wěricź. Czeho dla pak niz? Szwjate piŝmo je nam tak derje wobŝwědczi kaž jeho ƚłowa, jeho zyla žiwjenje. A hdyž ƚwjatemu piŝmu wěriŝ, hdyž jeho ƚwjate žiwjenje wopiŝa, hdyž jeho wyŝokim ƚłowam wěriŝ a je i prawom kšwalisť jako šjewjenja wyschŝkeho ƚwěta, czeho dla njechadza dha jemu wěricź, hdyž wo jeho dźiwach rěczi? Hdyž je Jesuŝ Boži ƚyn, hinał bycź njemóže, hacź so tež tajke dołonia. Jemu wschak skóncznje niczo žadny dźiw njeje, kaž tež pšched Bohom Wótzom niczo dźiwne njeje, jem u je wschitko jaŝne, nam jenož sda ƚo jeho skutkowanje husto dźiw bycź, dokelž my wulkeho Boha njewopšchimnjemy. My bychmy wjele bóle ƚo dyrbjeli dźiwacź, hdy njebudziŝke Ahrystuŝ žanych dźiwow cźinik, niczeho, shtoz by w našchimaj wocžomaj dźiwne bylo. Potom wschak bychy ƚaŝo móhli prajicź, so wjazny njeje hacź cźlowjeŝ. Sa njeho, wěrneho Boha, je to cziŝcze wscho jene, hacź nam cźlowjeŝam wina dawa pšches winowny pjenť, hacź wodze ƚo dawa hałle pšches winowny pjenť do wina pšchewobroczi abo hacź hnydom bjes winoweho pjenťa wodu do wina pšchewobroczi. My

ani to jene ani to druge njemóžemy, ja naš je woboje jenač dżiwne. Jenož so jich wjele to žaneho dżiwa njemjenuja, hdyž nam wino psches winowy pjenk dawa. Potom mjenja, so je to něšto naturste. Tola tež Boža stwórba je wot Boha. Ale dokelž to njewěrjazy pschidacž njechadža, dawa Khrystuſ jow cżlowjekam ras wino na hinaſche waſchnje, taſ so njemóža prajicž: to je něšto naturste, so prajicž dyrbja: wulki profeta je bjes nami poſtanył, wón je wjazy hacž my, jamóže wjazy hacž my. A to je to přenje, cżeho dla Khrystuſ ſwoje dżiwy cżini: ſwoju bójſku kraſnoſcž chze ludej ſjewicž, kaž wſchał tež ſwjaty Jan ſwoje ſłowa, i kotrymiž nam tutón přeni dżiw powjeda, ſkónčzi: to je tón přeni zejch, kotryž Jeſuſ ſcżini w Kana w Galileiſkej a ſwjewi ſwoju kraſnoſcž.

2. Ale tež tu ſamu ſjewi jenož, so by i tym něšto druge, něšto zyle wěſte dozpil. So by jenož psched ludom ſo pokaſal a so by wot njeho ſo dał khwalicž, kaž ſo cżlowjekajo rad khwalicž dawaju, k temu njeje ženje žanych dżiwow cżinił. Hdy budžiſche tajke chzyl, budžiſche tež móhl ſpytwarjej k woli bycž a ſo wot temploweho wjercha dele puſchcžicž. Potom budžiſche lud ſa nim bježal a jeho jako wulkeho muža khwalil. Tajkeje khwalby paſ njeje pytał, kaž wſchał i zyla jow na ſemi njeje to ſwoje pytał, ale Božu cżejcž a potom naſche najlěpſche. Taſ je tež ſwoje dżiwy jenož dokonjal, so by nam psches nje cżim ſkerje k ſbožu dopomhał. So je to jeho wotpohlad tež hižo i jeho přenim dżiwom byl, na to naſ ſwjaty Jan (mjelcžo) pokaſuje, hdyž hiſcže pschitaji: a jeho wuczomniży wěrjachu do njeho. Wěru chze ſbudžicž ſe ſwojimi dżiwami, tu wěru, so je Khrystuſ tón ſyn Boži, kiž je i njebeſ dele pschichoł, kiž chze naſ do njebeſ wjeſcž a tež móže. Wſchał wot wěry do njeho naſche zyle ſbože wotwiſuje. Njewěriny do njeho, potom je podarmo, so je ſa naſ na ſwět pschichoł. Duž dżakujmy ſo jemu, so je ſe ſwojimi dżiwami ſo jako Boži ſyn wopokaſal, so je někotry ſtutk taſ dokonjal, so na žane waſchnje přecž njemóžemy, so je dżiwy.

3. Ale hiſcže něšto je jeho nawabilo, tutón přeni a wſchelaki druhi dżiw dokonjecž. Nuſa beſche do kwaſneho doma w Kanje jaſtupila. Kaſ njelube, kaſ hórke je to wěcže ſa mlodeju mandželſkeju bylo, so hnydom na přenim dnju, runje na kwaſnym dnju nuſa ſo pokaſaſche. Tón Knjes ma ſobucžucze i nimaj. Tutu ſtarocž, tutu ſrubobu chze jimaj wſacž. Jeju nuſa beſche ſwonkowna pschicžina, so tutón dżiw cżinjeſche. A kaſ huſto je cżlowjekow nuſa ſobucžucze a poželnoſcž w jeho wutrobje ſbudžila, so pomhaſche, hdžež cżlowjekajo pomhacž njemóžachu, so pomhaſche psches dżiw. Taſ huſto hacž je khorych ſahojł, — a to je huſto cżinił — je dżiwy ſwojeje wſchekomozy, ſwojeje luboſcže dokonjal. Wón, kiž je luboſcž ſama, njemóžeſche hubjenſtowo cżlowſke widžecž, wón dyrbjeſche pomhacž, hacž runjež bechu cżlowjekajo jo huſto ſami ſawinowali. Kaſ huſto móžemy jo hiſcže dženſa widžecž, hdyž jenož woczi ſa to mamy a widžicž chzemy, so tón knjes na dżiwne waſchnje i nuſy abo tež ſe ſtracha wumóže! Kaſ huſto ſlyſchimy, so cżlowjekajo praja: tón je kaž psches dżiw wumóženy abo wobarnowany woſtał. Ně, niz kaž psches dżiw, ale psches woprawdžity dżiw Boži! Někotry khory wě wo tym powjedacž, kaſ je jeho khoroſcž njenadžuzy ſo polěpschowala, wſchelzy ſtarſchi wo tym, na kaſte dżiwne waſchnje je Bóh jich džeczi w ſtraſche wobarnował. A so by naſchu nuſu pomjenſchil, dokonja

naſch Bóh bjes pscheſtacža ſwoje dżiwy, dawa deſchež a ſkónčzne wjedro, ja tym hacž je nuſne, dawa kožde lěto na polach a luſkach roſcž, ſchtož cżlowjekajo trjebaju, poſcžele nam cżlowſku pomoc, huſto wot cżlowjeka, na kotrehož ſebi ani myſlili njebechmy, wobroczi wſchitko k lěpſchemu, jako my ſo bojachmy, so dyrbimy ſawutlicž a kónz wſacž. Njerjeknjemy dha huſto, wſchitko je ſo lěpje cżinił, je lěpje ſchło hacž ſebi bechmy myſlili. Ale psches koho? Psches naſ niz; ſamo wot ſo ſo tež njeje cżinił, tón Knjes je jo lěpje cżinił, hacž ſebi myſlachmy, psches ſwoje dżiwne rukowanje. Taſ dokonja tón Knjes bjes pscheſtacža ſwoje ſtutki, kiž niz ſa njeho, derje paſ ſa naſ ſu dżiwy, so by nam ſwoju kraſnoſcž ſjewil a taſ naſ k wěrje a i nuſy wjedł.

Khwalmy ſwojeho Boha a Knjeſa, so taſ wjele wjeſchi je hacž my, taſ wulki, so nětk jeho wopſchijecž njemóžemy. Teho dla móže tež nam pomhacž, lěpje hacž to ſebi wuproſnymy a myſlimy, pomhacž, hdžež my ſadwělujemy a myſlimy, so žana pomoc wjazy móžna njeje. Hamjen!

(Pokracžowanje pschichodnje.)

Wjazka = Wujeſdžanſki.

Biſchepuz a rnczer.

(Pokracžowanje.)

„Něšto je psche krute; my woprujemy jich psche wjele; wostajmy ſo nabběhowanja, Prokopje!“ napominaſche jich wjeſchi džel. Tola wot teho njehaſche Prokop nicžo wjedžecž. „Draždžany dyrbja padnycž! Tajke poklady kaž tu, njenadeńdžemy nihdže druhdže po kraju! Njerdecže mi taſ!“ wotmolwi wón tym, kotřiž ſo na druhi nabběh ſwažicž njehachu.

A wón ſebi wjedžeſche ſam ſradžicž. Bórſy po tym roſjeńdže ſo wulki džel wójſka po holi, so bychu ſchto my puſchcželi a walčimu ſrubali a ſwjaſali. Dwanacže woſow pokladžechu i walčimu a dowjeſechu — je najprjedy hacž k hrjebjam a potom ſtorcžichu je do hrjebjow do wody. Nětko kryjachu ſo Guſhycža je ſwojim ſchitom a natwarichu i pomozu woſow bórſy kruty móſt hacž k naſypam. Nětko ſradowachu ſo k druhemu nabběhej.

„Něšto dyrbimy dobycž! Bjercže kelto je wam móžno!“ ſawoła Prokop, kotryž tón krócž ſwoje byly ſam nawjedowaſche.

Guſhycža khwatachu do předka, a nabběh ſo poradzi. Draždžanzny drje ſo ſmjercže njebojachu a ſtejachu krucže, tola ſchto jim to pomhaſche? Sa krótki cžaſ bechu paliſady pobite; dwazecžo, tſizecžo Guſhycža pschecžiwu jenemu měſchcžanej, tyſazy a nowe tyſazy pschecžiwu ſtam měſchcžanow — pschemóz dyrbjeſche dobycž. Draždžancženjo cžekachu do wupróſdnjenych haſow; honjeni wot njepſchecželow, njebeſche móžno, jich hiſcže ſdžeržecž. Wnoſy wukhowachu ſo psches móſt cžeknywſchi; mnojich paſ poraſy dobywaſki mjecž. Zony a džeczi bechu hižo prjedy teho psches móſt na lěwu ſtronu Łobja cžeknyli; taſ nadeńdžechu Guſhycža próſdne haſy a próſdne domy.

Rubjenje ſo ſapocža. We wſchitkich domach roſbijachu durje, wupróſdnjachu khamory, ſchinje a kaſcžiki, a ſchtož beſche někaſ prózy hódny, to donjeſechu won do lěhwa. Potom ſapalichu měſto na wſchých kónzach. S klóſchtra Hawſchtinſkich mnichow wumalichu ſo plómjenja najprjedy; bórſy po tym paleſche ſo zyla klóſchtrſka haſa. Wſchitko beſche i drjewa twarjene; teho dla roſſchěrjachu ſo plómjenja i njewuprajomnej ſpěſchnoſcžu. Na wjecžor bechu zyle Draždžany na prawym brjoſy Łobja jene jenicžke plómjo. Guſhycža paſ cžehnichu pschi Łobju dale i hollanjom a wyſtanjom, so bychu druhdže runje taſ ſurowje ſalhadželi. Draždžany na lěwej ſtronje Łobja njeſu nabběhowali; woni wjedžachu, so by ſo tam jich móz ſlemila. —

„Bohu budž džaſ!“ ſawoľachu i wutrobny m wjeſelom Mikławſchowi pschecželi, hdyž ſamotnik na druhi džen po wotkhadže Guſhycžow ſaſo do Draždžan pschidže. „Haj, Bohu budž džaſ!“ wotmolwi wón, wſchitkim ruky podawſchi. „Wulku ſtarocž ſym wo waſ meł a teho dla ſym tež pschichoł; kaſ wjeſelu ſo“, mēnjēſche k Wjekež mandželſtimaj, „ſo ſtaj wój njeſbožu wuczekoj!“

„Haj“, wotmolwi lékař, „woprawdžity džiw je! Marja běšče hižo wufhowana; ale mi je šmjercz nimale hač na kožu šalěška. Běch nimale pošledni, a lédma móžach hiščeže móst dozpicz, potom hižo lěhzu do wrotow pušchčichu a tak móst sawrjechu, a hnydom po tym wupluny tež hižo „kócška“ šwój woheń runu měru nješcheczelam do mješwocza. Jenož wotomik trjebach pojdžicho pschincz a wo mnje by šo štalo. Nělotreho čerstweho a čžileho je šmjercz dofhwatala. Wěšče hižo, šo je tež Bartel šwoje žiwjenje wudychal?“

„Wóh ipožcz jemu a wšchitkim morwym wješeke a šbóžne štawanje i rowa!“ džešče wšchón hnuty šamotnik. Starý radny knješ pak šforžešče:

„Ach, hdy šmėje njeměr kónza? Rak šurowje je Boža ruka město a kraj porašyla! Najprjódzy mór, potom drohota a nětko hiščeže šužhčža; telko lět woni hižo čžlowjekow čžwiluja!“

„Tež hórke čžahy šo minu, a čžim čžemnišchi je našch šenišči kšód, čžim wješešchi a krašnišchi budže šakhód do tamnych wrotow, kotrež šo nam wotewrja k wěčžnošči“, trošchtowašche šamotnik wšchitkich, kotřiz běchu šrudni. Tež lékař běšče šo šmužil a mēnjēšče: „Šchtož šmy šeniškich kšublow šhubili, to móžemy šebi i Božej pomozu a i wjetšchej pilnošču a je šlutniwošču šašo nahromadžicž. A ša nělotre lětka, je-li šo mēr do kraja wróczi, tež našche Draždžany rjeňšche natwarimy; šo wě, kohož je šmjercz wotwjedla, teho šašo njewrócžimy a teho tež tak rucže nješabudžem. Tole šu najhrošnišche rany!“ —

Šoždžičho, hdyž běšče šamotnik hižo dawno šwoje špodžiwne wumoženje wupowjedal, šedžēšchtaj wobaj staraj šamaj lutkaj w štwicžzy radneho knjēša a rošrēcžowašchtaj šo šhutnje.

„Moja wutroba čže škóncžnje wotpočžowacz, ja čžuju to džen a bóle. Šižo wuštawa wutroba na wotomik, a mojej wócžzy šo šačžemnitej a wošlabnjetej. Šižo trjebam dwójzy telko čžaha, dnyžli prjedy, hdyž k wam do města du. Šotajništwu je wam moje prjedawšche žiwjenje wostalo; tola ja njechal šo i tuteho žiwjenja minyč, šo njebyščeže wy a wašche džēczi wo tym šhonili. Šdyž šym šajchoł do wěčžneho šbóžneho raja, dóndžče k patrej šrišpinej pschi šichiznej zyrkwi; tón ma šawrjeny pergament wote mnje. Abtej šawšchtinow šym šo něhdy špowjedal, a tón je wšchitko napikał a je to patrej šrišpinej dał. Ša waš, a jeli wy prjedy mje wumrjēcže, je to ša wašche džēczi pišane.“

Tak powjedajšche Miklawšch šwojemu pscheczelej.

„Tež čžah mojego žiwjenja je doběžal; pjecz a šhdomožēšacz lět nješu na šhribjēcže. Wostančže šwěrnny radžicžel mojim džēcžom, jeli šo psched wami minu, wo to waš prošchu, pobožny bratsje a pschecželo!“ wotmolwi jemu radny knješ je šrudnym hložom a waš šwojeho pschecžela ša ruku. —

Tak tu hiščeže šedžēšchtaj, hdyž šo durje wotewrichu a Wjeltowa džowčicžka je Šymškeho kamjenja šastupi, ta, kotraž Arnoldez štareho nana i njewuštawazej lubošču wobštarajšche. Mały hólčč, jenicžke džēcžatko mlodnych Arnoldez ludži, škoczi ša nej do štwy a bēžēšche wšchón wješeli k wobemaj štarymaj. Tēhdy rošwješelišchtej šo jeju wobliczi, kaž by wječžorne šlónzo jej je šwojimi pruhami pošlócžilo, a nělotre šylšy šablŷchēžachu šo w jeju woczomaj, hdyž wobaj šwojej ruzy hólččkej na hłowčžku položičhtej a prajēšchtaj: „Wóh požohnuj tebe!“ — —

(Šofracžowanje.)

Wšchelake i bliska a i daloka.

My hiščeže juntrócž lubnych Šerbow na to šedžblitnych čžinimy, šo šmėje šerbiške mišionške towaštwu šwój lētšchi šwjedžen šnutškwoneho mišionštwu wutoru 6. julija w Šoršchizach. Šopoldnju w 2 hodž. budže šerbiške šwjedženške šemšchenje, na kotrymž čže nam knješ šarač rycžer Šakub šredowacz. W 4 hodž. šapocžnje šo němške šemšchenje i šredowanjom knjēša kaplana Domašchi i Ketliz. Lubi Šerbja! i Šoršchisheje a wokolnych wošadow njekomdžče šo tónle wažny šwjedžen wopytacž, šo byščeže šlyšcheli wo wulkej duchownej nušy, kotraž šrjedža bjes šchēščžijanam i nam wutrobny šrudžuje, šo bychmy w šmilnej lubošči ruku šebi šawdali k šwjatemu škutkej šnutškwoneho mišionštwu, kotrež čže tej wulkej nušy a hubjenštwu wotpomhacz a šabludženych šašo dowjēcž. Dolež je Bohu žel jim wjele hiščeže malo šnate, kajke wulke a wažne polo škutkowanja ma šnutškwone mišionštwu, čže tež tajki šwjedžen k powucženju a rošjaščenju dopomhacz.

Šchēščžiwostwo a wubjerš Macžizy Šerbšheje štaj tamny tydžen wažne pošedženje měloj, w kotrymž je šo nětko dowuradžilo, kak ma šo našch luby Macžicžny dom twaricž. Twarška měšchčžanška polizija ma hiščeže twarški nacžist pschijwolicž a potom šo i Božej pomozu hnydom twaricž šapocžnje. Šenotliwe džēla šu šo hižo w Šowinach na konkurenzu wupikałe. Wóh tón šnjēšchžyl mišoščiwje šwoju ruku nad twarom našcheho domu džeržecz, šo by nadžija dolhich lět, kotraž je našchim wótžam, kotřiz šu hižo dawno k wěčžnemu měrej šašchi, jako šlódki šón psched woczomaj štejala, dopjelniła. Našcha pschijšluchnošcz pak je, šo bychmy tež my, šchtož w našchich mozach leži, twar našcheho doma špēchowali. Wošēbje nětko hdyž šo twaricž šapocžnje, je našche podpjeranje nušne a lubi Šerbja! hdyž widžicže, šo šo twar je šemje šēha, potom šo wam tež lóžo dawa. Haj pschinoschujče i wašchimi dobrowólšnymi darami twarške kamjenje ša našch luby Macžicžny dom!

15. t. měšaza bu w Šipštu pschetwarjena a powjetšchena univeršita w pschitomnošči krala Alberta šwjatocžnje pošwječžena. Miništer je Šendewiž měješche pošwjedženšku rēcž, w kotrež wón i rašnymi šlowami wulke nadawki univeršitskich wučerjow wuložēšche. Šeho rēcž je po wšchem našchim wótžnym kraju powšchitkowne pschipošnacže namakala. Šajka našcha študowaza mlodošcz wuštudowawšchi won do luda štupi, wot teho — móžemy derje prajicž — šbože a pschichod našcheho luda wotwišujetej. Rak wyšoko šebi teho dla tež kral Albert študowazu mlodošcz waži, je wón pschi tuthy šwječženju šašnje dopokasał, i tym, šo wón šam tam pschijēdže, hdyž bēchu wšchitzy študencža we wješelim towaštwu šhromadženi. Wot nich i najwjetšchim šahorjenjom witany tež wón študowazej mlodošči šwoje kralowške wutrobne pschēčža wupraji. Wóh daj, šo bychu šo te nadžije, kotrež luby kral na našchu mlodošcz štaja, dopjelniłe k šbožu našcheho luda a wótžneho kraja!

21. maleho róžka buch w Šimba w naraňšchej Šfrizy, hdyž Šipščanške mišionštwu džēla, 4 pohanjo šchēženi. Šjane to wopokasmo, šo tež w naraňšchej Šfrizy, hdyž šrenje lēto njechašche do šredka hieč, i Božej pomozu šchēščžijaništwu poštracžuje.

„Wostan w kraju, to čži praju!“ My špēwamy — a šawēšče je tole napominanje jara nušne ša tych, kotřiz šebi pschēžo hiščeže myšla, šo w Amerizy škote hory namakaja. Te čžahy šu dawno nimo, hdyž tam, kaž šo praji, pjenjēšy na hašy ležachu. W tu šhwilu je tam wjele mjēnje škladnošče k džēlanju a k šašluzbje hač pola naš. W Amerizy je wjele bohattyh ludži. Ale wjele wjazny je tam šhudnyh ludži, kiž njewjedža, kak bychu šo šejiwili. My podamy něšchto i jeneho lista, kotryž nam to rošjašnjuje. Š teho lista je widžecz, šo tón pišar měšazy dolho w šwojim rjemjēšlŷništwu džēla namakal njeje a šo móžēšche šebje a tych šwojich jenož i najwjetšchey nušu na to wašchne šejiwicž, šo ša jeneho hoščenzarja piwo a palenz pschedawacz šhodžēšche a kaž jemu, je šo w šandženej šymje 150,000 ludžom w tym měšče Šew-Šorku šechlo. Ša šónzu teho lista wón prošy, šo by šo po móžnošči wšchitkim wotradžalo, kotrymž čže šo do Ameriki wučahnyč. „Wostan w kraju, to čži praju!“

Lētna rošprawa Šuštaw-Šdolšškeho towaštwu wyšjewja, šo je dofhodow bylo 20,56,000 hrivnow. To je 350,000 hr. wjazny dnyžli w prjedawšchim lēcže. Najwjetšchi pschinosch je je Šuttgart (95,000 hr.); Šipš ma 78,000 hr., Šarlin 73,000 hr., Draždžany 69,000 hr. Š wulkej radošču šlyšchimy wo tych nahladnych darach, kotrež šu ewangelišzy šchēščžijenjo ša šwojich wěrybratrow w rošpróščenju woprowali; nješabudžmy pak tež my na našchu pschijšluchnošcz, kotruž mamy jako ewangelišzy šchēščžijenjo.

Wulkomozny pschēžo hiščeže bjes Šurkowskej a Šrichištej na mēr jednaja. Druhdy šo šda, kaž by mēr bliški byl, druhdy pak ma šašo napohlad, kaž by šo Šurkowiška na dalijchu wójnu hotowala. Tak šu na pschiklad Šurkojo w Šhešališkej pschēčžiwostwo wšchemu wučinjenju šwoju artilleriju do šredka šuntyli. Pschēžy šašo na to pschindže, šo šu wulkomozny pschedolho pschikladowale a šo je nětko Šurkam pschi došhwany šhroblošcz narosłka. Šultan pak, kotryž šo w šwojim knjēžerštwu šlaby došcz čžuje, njebudže tež žadanja šwojeho luda pošlócžicž móž, je-li šo by šurkowiški lud wójnu dale wjēcž šechžyl. W tu šhwilu wšchal je hiščeže nadžija, šo mēr wostanje — a my i wutrobu pschējemy, šo by šo dopjelniła.

Michał Domaščka †.

Domaščka njebohi! ta harfa nëma,
Kiž wjele lët je jaſnje ſpëwała,
Ze ſpëwała, ſo nimo nõz a ſyma
A Eſerbſtwu nowe ranje ſaſwita.
Maſch ſpëwať ſpi, kiž žiwjenje je ſbudził
We ſerbſkei krajinje bjeſ pſcheſtačza,
Maſch harfať morwy, kiž je rjenje hudžil;
Ach! wõn je cžahnył precž je Eſerbowſtwa!

Se Eſerbowſtwa, kiž dženſa horzo płacže,
So jehõ ſolobit je doſpëwał,
So ſpëwať ſwoje ſpëwanje a hracže
Sa pſchezo je na ſemi doſonjal, —
Se Eſerbowſtwa, kiž želnivje ſo praſcha:
Dw Domaščka, ſchtõ ſpëwa mi kaž ty,
Hdyž twoje truny mjelcža, twõj džen haſcha,
Hdyž ſpëwaſch nëtł we wyſchſchei ſwjatnizy?

Najrjenſche rõžicžki nëtł wubjeraježe,
So bychy byle jehõ cžëla kryw,
Najrjenſche džakne ſłowo jemu praježe
Do rowa ſanoſcheže najrjenſchi ſpëw.
Do jehõ rukow ſchiz a harfu daježe,
Mječ rõže macža džakna ſylſicžka,
Ma rowny pomnit jemu napiſaježe
To ſłowcžko: „Eſerbſki ſpëwať Domaščka“!

Najrjenſcho jehõ cžëſne bële wloſy
Bë ſwëtly lawrjenz dawno pſchikrywł;
Adventſku harfu a Zionſke hloſy
A kraſnych ſpëwow bë nam wjele dał.
Wo wulkej nuſy põhanow je wjele
Nam ſjewil, ſwërnny poſoł Ahrystuſa,
A proſcheſche tať wutrobnje: „pſchińdž dele
A pomhaj, to je wola Knjeſowa.“

Nëtł je ta trunowpołna harfa nëma,
Ta ſynkowbohata a luboſna,
Maſch njeſprõznivy ſpëwať cžiſche drëma
A domoj džëſche duſcha ponižna.
Pſchi jaſnych ſwukach ſwjatłowneho ſwona
Twõj wumõženy duch ſwõj dompuč wſa,
Sa twojich lubych, twoje ſerbſke hona
Poſlednju dobru nõz nam ſaſpëwa.

Eſy wumrjel ty? Bõh ſwarnuj! Ty ſy živy!
Maſch nëtł, ſchtõž ſy nam ſpëwał: Boži raj.
A ſ twojej harfu pſchethodžiš ty miły,
Ty dobry dale pſchez' ſwõj ſerbſki kraj.
Eſy živy w dopomujecžu, w žohnowanju,
Hdžëž ſpëwaju we domach, ſwjatnizach;
Eſy živy, a na Teſubowym ranju
Eſo ſaſo wohladamy w njebjeſach.

Mëj džak ſa twoju luboſčž, twoju ſwëru,
Ty ſerbſki pſchecželo a ſpëwarjo;
Twõj pſchiklad wabi naſ, ſo ſwjatnu wëru
A Eſerbſtwo hajimy najtrucžišcho!
Mëj džak! Ty widžišch ſwëtlych parlow wrota;
Nam wotewť je naſch Knjeſ po ſemſkich dnjach,
Hdyž ſaſo twoja jaſna harfa ſłota
Eſwõj wothłõž ſmëje w naſchich wutrobach!

We Wõſlinku, 13. džen ſmažnika 1897.

Ah. J. Waltar.

Ludowa ſhorocž naſheho cžaka.

Pſched krõtkiu ſkoržeſche ſo we Württembergſkim njeđželſtim
kopjenje na to, ſo je elſaſ-lothringſke meſto ſ lëdy 5000 wobydler-
jemi ſ 14 towařtwami wobcžežne. To je tu wopravdže doſčž
a nadoſčž, hdyž nëhdže 27,257 wobydlerjom, žony a džëcži ſobu
licženych, na jene towařtwa pſchindže. Ale hdy by w Elſaſ-Lothringſkei
wſchudžom tať bylo, kaž w tymle meſeče, mõhli tam pſchezo hiſcheže
wjeſeli byčž, dofelž jena najhõrſchich nëtufſchich ludowych ſhorocžom
kotryž ſnajemy, towařtwowa ſhorocž (kaž mõhlo ſo prajicž) pſchezo
hiſcheže ſlë pola nich njeſaſhadža. W druhich ſtronach je hiſcheže
hõrje, a hdyž ſebi naſche wobſtejnoſeže we wjeſchich woſadach
a wſach wobhladamy, nicžo lëpje. Ženož jedyn pſchiklad ſ Bayerſkeje
kotryž nam prawje jaſnje tule ludowu ſhorocž woſnamjenjuje.
Tam je meſtačžko Ortenburg ſ 1000 wobydlerjemi, kotrež je po
tajſkim 5 krõcž mjenſche dylži to elſaſ-lothringſke meſto. A hdyž
nëtko po tych 14 towařtwach teho meſta mëru na to bayerſke
meſtačžko ſtajimy, by Ortenburg 5 krõcž mjenje towařtwow mečž
dyrbjało, po tajſkim jenož 3. Wone pať jich mjenje hacž 18 nima!!
Mëje to pſche naſchu mëru? Tam po tajſkim na 55 wobydlerjom
jene towařtwa pſchindže.

Luby cžitarjo woblicž juntrõcž te towařtwa w twojej woſadže!
Põla naſ Eſerbow wſchať džakowano hiſcheže tať ſlë njeje kaž
w nëmſkich ſtronach. Ale ta ſhorocž tu hižom natykuje a towařtwa
tu pola naſ kaž hriby je ſemje wuroſtu. Hdyž na pſchiklad do
wſy abo meſtačžka ſ wjazy hacž 1000 wobydlerjom pſchindžemy
je to hižo rjana licžba, kotraž towařtwa woblicžuje.

Wëſo ſo pſchecžiwõ dobrym towařtwam, kotrež maja ſwõj
ſdobny hõdny ſamyſł, nicžo njeprajimy. Ale my ſo praſchamy:
Eſu wopravdže wſchitke te towařtwa kotrež ſu ſo pola naſ
ſałožile, nuſne a wužitne? Mjebny ſ woſadu wjele lëpje ſtejało,
hdy jich wjele njebudžeſche ſ žyla naſtało? To cžze potom jene
towařtwa pſchemõh drugeho ſwõjim ſobuſtawam rjane a blychežate
ſawjeſelenja a roſprõſchenja poſticžicž. Mjeye pſchibjeraze do
forcžmow bëhanje a ſapuçenje ſwõjbnego žiwjenja a dživwoſčž
naſcheje mlodoſeže ſobu ſrudžazy ſcžëhwł towařtwoweje ſhorocže
naſheho cžaka? Hacž tež wotebjeranje njeđželſteho mëra w naſchim
wõtžnym kraju njeſwižuje ſ pſchibjerazym towařtwowym žiwjenjom?
A hdyž je mužowa mõſcheň prõſdna a pjenjeſy ſa najnuſniſche
domjaze wudawki nihde njeđõſahaja, hacž to te mnohe towařtwa,
ť kotrymž muž ſluſcha. A hdyž cžłowjeť pſchi lutych towařtwowych
naležnoſcžach ſhwile njenamata ſa najwažniſche wëžy, kotrež žyrkej,
duſchu a ſwëdomnje naſtupaja: njeje to ſrudnje?

Duž ſo na tebe, luby cžitarjo, ſ dwojakej prõſtwu wobrocžu.
E prënja: Mjedaj žanemu tych ſwõjich do njewužitneho towařtwa,
kotrež roſomneho ſamyſła nimaja, ſaſtupicž! Dale: Hdyž mõžeſch
ſ druhimi ſjednocženy njenuſnemu ſchłõdnemu towařtwu ſtupicž, ſo
ſo ſ nim tõnz ſcžini, to ju cžin! Sa to budža cži lëpſchi we
woſadže wëcže džakomni, hdyž ſmužicže pſchecžiwõ tutej ludowej
ſhorocžzi wojujeſch.

Mëſchto ſ roſpominanju.

Sigismund I. põlſki kral, da kraſny kralowſki hrõd w Krakowje
natwaricž, potom pať na njõn napiſacž: „Mjemyl ſebi, ſo je
tõn, kotryž da tõn hrõd tať kraſnje natwaricž, pſchi tym na rjany
dom w njebjeſach ſabyl.“

* * *

Wõrbotanje žanych ſwjatnych nječžini, hewať byčmy jich na
doſčž mëlì.

Daliſche dobrowõlne dary ſa wõbohe armenſke ſyroty:

E Roſacžanſkeje woſady . . . . . 2 hr. — np.

W mjenje wobohich ſyrotow wutrobnny džak praji

J. Gõlcž, ſarať.

„Pomhaj Bõh“ njeje jenož pola knjeſow
duchownych, ale tež we wſchëch pſchedawarñjach
„Eſerb. Nowin“ na wſach a w Budyſchinje
doſtačž. Ma ſchtwõrcž lëta płacži wõn 40 np.,
jenotliwe cžikła ſo po 4 np. pſchedawaju.